

Yeni Nesil Postası

OKULA UYUM SÜRECİ

Yeni okul yılı, eğitim sürecinin içerisinde olan herkes için farklı bir heyecanı ifade ediyor. Uzunca bir tatilin ardından okula geri dönen öğrenciler, yeni ders yılının çalışmalarını tatlı bir heyecan ile hazırlayan öğretmenler ve elbette çocuklarının tüm bu süreçlerine yakından eşlik eden veliler için taze bir başlangıç zamanı.

İlkokula yeni başlayan öğrenciler için ise bu yolculuk birçok bilinmez ile doludur. Çocuğun günün büyük bölümünü geçireceği okul ortamında yeni bir öğretmen, arkadaşlar, fiziksel ortam ve günlük akış düzeni gibi uyum sağlayacağı noktalar vardır. Tüm bu süreç içerisinde çocuğun birtakım güçlükler yaşaması ve desteğe ihtiyaç duyması olağandır. İlkokula başlayan ve kademe geçişi yapan öğrenciler için bilgi sahibi olmadıkları noktalar kaygı yaratabilir ve uyum sürecini kapsayan bu konularda çocuk okulda ve evde desteğe ihtiyaç duyabilir. Okula uyum süreci çocuğun en önemli destekçilerinden olan ebeveynlerin sürece dahil olmasıyla kolaylaşır.

Ailenin bu noktada atabileceği ilk adımlardan biri, çocuk ile gününün nasıl geçtiği hakkında sohbet etmek olabilir. Özellikle küçük yaş grubunda veya sözlü paylaşımları kısıtlı olduğu düşünülen çocuklarda "evet/hayır" gibi kısa yanıtlar gerektiren sorular yerine sohbeti sürdüreceği sorular seçilmelidir. Belirli bir ders adı verilerek hangi konuyu öğrendikleri, günün belirli bir bölümü işaret edilerek nasıl vakit geçirdikleri sorulabilir.

Okul yaşamının gerektirdiği uyku düzeni, ev çalışmaları ve sonraki gün için hazırlıkların yapılması gibi durumlara yaklaşımını gözlemlemek çocuğun ihtiyacını belirlemeye yardımcı olur. Çocuğun okul hakkında bilgi sahibi olması için ihtiyacı olabilecek bilgileri içeren sohbetler edilip soruları yanıtlanabilir. Bu noktada verilecek bilgilerin gerçek ile uyumlu olması önemlidir. Çocuğa kulağa hoş gelecek ancak gerçeği yansıtmayan bilgiler verilmesi beklentilerinin yanlış yönlenmesine yol açar. Bu durum çocuğun okul yaşamı ile ilgili düşüncelerinde hayal kırıklığına uğramasına neden olur.

Okuldan sonraki saatler ise çocuğun dinlenme ve kendine zaman ayırma süresidir. Tüm gün okul düzenine göre hareket eden çocuğun, okul sonrasında yaşına uygun aktivitelerle zaman geçirmeye ihtiyacı vardır. Okul sonrası için yapılacak plan; dinlenme süresi, yapabileceği aktiviteler, varsa katıldığı kurs saatleri ve ders çalışmaya ayrılacak süreyi de içerecek şekilde bir bütün olarak düşünülmelidir. Okul sonrasında planlanması, çocuğa aynı zamanda planlı olma alışkanlığı kazandırmayı destekler.

Tıpkı yemek öncesi ellerin yıkanması, uyku öncesi hazırlığın yapılması gibi ödev ve ev çalışmalarına da ön hazırlık ile başlanmalıdır. Bu ön hazırlık çocuğu çalışmaya başlaması ve sürdürmesi yönünde motive eder. Ödev ve çalışmalarını not aldığı defterin kontrol edilmesi bu adımlardan biridir. Çocuk çalışmak istediği konuları ve zamanını kendisi planlıyorsa bu planlamanın yapılması ve uygulanmasında aile desteği önemlidir.

Çalışma ortamının ilgisini dağıtmayacak biçimde düzenli olması, ortamın çok sıcak veya soğuk olmamasına özen gösterilmesi ve ilgili araç gereçlerin hazırlanması gibi hazırlıklara yer verilebilir. Ders çalışma süresi ödevin miktarına göre dinlenme aralarının da dahil olduğu şekilde planlanmalıdır.

Tüm çocuklar öğrenim hayatları süresince okul öncesi dönemden başlayarak yeni bir eğitim kademesine geçerken okula uyum gerçeği ile yüz yüze gelirler. Çocukların bir üst eğitim kademesine geçerken yaşayabilecekleri olası uyum sorunları ve aidiyet hissi geliştirmedeki zorluklar, okulda verilen eğitimin faydalarından etkin bir biçimde yararlanmalarına engel olabilir. Bu sebeple yeni bir kademeye geçiş, çocuklar için olduğu kadar aileler için de kaygılı bir süreç doğurabilir.

Bu dönemde çocuk ve ailenin yeni rutinelere alışmaları önemlidir. Hem çocuğun hem de ailenin hazır bulunuşluk seviyesinin yüksek olması uyumu kolaylaştırır.

Geçiş yaptığı eğitim kademesinde yabancılaşmaktan kaçınmayan, yeni ortama kolayca uyum sağlayan, akranlarıyla iyi ilişkiler geliştiren ve kendisine verilen sorumlulukları yerine getiren çocuk, "hazır çocuk" olarak ifade edilmektedir.

Hazır çocuğun özelliklerini destekleyecek ve geliştirecek en önemli faktör ise;

- Çocukların gelişim özellikleri hakkında bilgi sahibi olan,
- Çocukların toplumsal uyumu ve akademik başarıları için eğitim kurumlarının önemini farkında olan,
- Çocukların gelişim alanlarını desteklemeye yönelik zengin uyarıcı çevre sunan,
- Çocuğa öz güveninin artacağı ve özerklik duygusunu geliştireceği demokratik ortamlar sunan,
- Çocuğun her yönden gelişimini sağlayan "hazır aile" dir.

Yeni eğitim basamağına geçişlerinde çocuklarının kaygılarını anlayan, bunlara yönelik çözüm bulmaya çalışan, bu süreçte çocuğuna destek olan ve okulla işbirliği kuran aile, çocuğun uyum sürecine önemli katkılarda bulunur. Ailenin çocuklarıyla okul hakkında konuşması, değişen rutinleri ile ilgili bilgi vermesi, sosyal becerilerini ve temel sorumluluk duygularını geliştirmeye çalışması önemlidir. Örneğin; çocuğa ortaokulun ilkokuldan farklı olduğu açıklanmalı, değişen ders sayıları ve farklı öğretmenlerin derslere girecek olması nedeniyle her öğretmenin farklı beklentiler içinde olacağı çocukla paylaşılmalıdır.

Bu çerçevede çocuğun okula uyumu; okulun, hazır çocuk ve hazır aileyi desteklemesi ve işbirliği içerisinde geçirilen bir süreç içerisinde gerçekleşmiş olur. Başarılı bir geçiş sağlamak için, birbirini destekleyen bu üç boyutun birlikte çalışması önemlidir.